

Kupujte obrambne bonde!

Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio

Oglasi v tem listu so uspešni

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY (TOREK), JUNE 2, 1942.

Kupujte obrambne bonde!

The Oldest Slovene Daily in Ohio

Best Advertising Medium

ŠTEVILKA (NUMBER) 128

ANGLEŠKE ČETE SO ZAJELE V LIBIJI NEMŠKEGA GENERALA

Njegov letalski pilot je pristal sredi Angležev, ki jih je smatral za Italijane.

LETETI GENERAL JE BIL PRVI POVELJNIK ZA MARŠALOM ROMMELOM

Z angleškimi četami v Libiji, puščavi, 31. maja. (Zakasno). — Angleži so ujeli generala Ludwiga Cruewella, poveljnika nemškega afriškega korpusa in prvega podpoveljnika maršala Rommela. Ujeli ga je bil zajet dne 26. maja, pravi, da je njegovo zavezništvo pripisati samo njegovemu letalskemu pilotu, ki je pristal na puščavi, misleč da so to Italijani.

Pilot je bil ubit
Ko je letalo pristalo, se pri-
staleži streljali, pri čemer
je ušel streljan pilot, dočim se
general komaj posrečilo
izogniti iz gorečega

omagajmo Rusiji v njenem boju proti skupnemu sovražniku

Še dolgo tega, ko so živeli
Rusiji srečni ljudje. V ruskih
domovih je bilo slišati smeh
otrok, ljudje so bili z
delom za svoj vsak-
danji kruh.
Pa je prišel, brez vroka in
predhodnega svara, brez
brutalnih nasilnih, ki
je podvrnil skoraj že vso
Rusijo. Prišel je s svojimi
letovalci, groze in terorja, s
destrukcijami, ki govore z
jeziki plamenov in z glasovi
smrti.
Nesrečno je na krilih
sovrastva, kakor iz
neba jeklene
strelje.

Koliko tisoč domov
miroljubnih ljudi je bilo
izpremenjenih v
razvaline, tega ni
možna ve. Toda toliko
je jasno: Rusi so
bili ženski in otroci, ki
so pogubili ob brezobzir-
nem nacističnem hord, gre v
milijone. Kar pa ni uničilo
nemškega orožja, so uničili
Rusi sami, uničili svojo
opustilo zemljo, kakor
da bi slednja redila
sovrastva.

Domovi, tovarne, doma-
tinski žetev, vse to je
zrtvovano s solzami v
očeh, da se mora toliko
bolj zavzeti in žrtvovati
mi, Slovenci, ki smo
člani velike slovanske
družine, ki ji je Rusija
mati. Naša iskrena želja
je, da ne bi na tem
shodu manjkali niti, ki
se zaveda svojega človeškega,
slovanskega in svobodoljubnega
čuta. Pojdimo na ta
shod, manifestirajmo
svojo človečansko in
slovansko zavednost in
dajmo po svojih močeh
za pomoč hrabri ruski
armadi in ruski ljudstvu.
Ne pozabimo, da
bije Rusija danes svojo
silno borbo na življenje
in smrt ne samo zase,
temveč za nas vse, za
svobodo vsega sveta,
kar priznavajo celo vsi
najbolj konservativni
Angleži in Ameri-
kanci. Organizacije,
društva, krožki in klubi,
pridite na ta shod z
vsem svojim članstvom.
In — prispevajte po
svojih močeh, da podpremo
gigantsko borbo naših
severnih ruskih bratov
proti skupnemu sovra-
gu — mednarodnemu
nacizmu in fašizmu, ki
bosta odpravila zadnje
svobode človeštva, ako
se ne naredi konec
njunemu zverinskemu
početju.

Hišni gospodarji se pritožujejo nad ukrepi o najemninah

Komaj so stopile določbe v veljavo, so že pričele prihajati pritožbe na urad administratorja. Izjave Leona Hendersona.

Včeraj je stopila v veljavo
vladna kontrola stanovanjskih
najemnin, toda kljub temu
prihaja mnogo pritožb, da
hišni gospodarji še nadalje
zahtevajo višjo najemnino
od one, ki je prevladovala
lanskega leta.

Ta situacija je nastala
kljub izjavi Urađa za
administracijo cen, ki je
izjavil, da smejo najem-
niki avtomatično znižati
najemnino na višino, ko je
prevladovala 1. julija
lanskega leta.

27 nadaljnjih eksekucij na Češkem

Aretacije v Nemčiji. — Med ustrelenimi Čehi je neka 74 let stara ženska, nek pisatelj in dva vseučiliška profesorja.

Iz Londona se poroča, da
je bilo včeraj v Nemčiji
aretiranih v zvezi z napadom
na gestapovskega "rablja"
Heydricha, med njimi
več katoličanov. Vsa zadeva
je zelo tajinstvena in
sušila se, da je bil atentat
"notranje delo", ki ga je
ukazal izvršiti Heinrich
Himmler, glavni načelnik
gestapa, ker je bil ljubosumen
na Heydricha, o katerem je
domneval, da mu bo zrasel
čez glavo.

Praški radio je sredi
eksekucij nadaljnjih 27
Čehov, med katerimi so
bile štiri ženske. Med
žrtvami, o katerih se
ve, je bil tudi pisatelj
Vladislav Vankura, neka
74 let stara ženska in
dva univerzitetna profesorja.

Berlinski radio naznanja,
da je bil v Sofiji ustrelen
general Vladimir Zajnov,
bivši bolgarski minister
notranjih zadev, ki je bil
spoznan za krivega vo-
junstva.

AMERIŠKI JUNAK POGREŠAN

DETROIT, 1. junija. — Vojni
departament je nocoj ob-
vestil Mrs. Arthur Wermuth, ženo
ameriškega kapetana, ki se
je proslavil s svojim
junaštvom v bojih na
Bataanu, kjer je last-
norodno pobil nad sto
Japoncev, da se omenjenega
pogreša.

Pismo

Pismo od prijatelja vojaka
i-mata v našem uradu
Tony in Joe Arko. Pismo
je bilo naslovljeno na
1012 E. 63 St.

1036 BOMBNIKOV NAD ESSEKOM

Snoči je priletelo nad
mesto Essen, kjer je kon-
centrirana nemška težka
industrija Kruppovih
arzenalov, 1036 angleških
bombnikov, ki so vrgli na
arzenale in nad ostalo
mesto 6 milijonov funtov
eksplozivnih in užgalnih
bomb.

To je bil zdaj v treh
dneh že drugi silen napad
angleške zračne sile na
Nemčijo. Angleži hočejo
v kalu zadušiti uporabo
nemškega orožja že tam,
kjer se to orozje izdeluje.
— Podrobnejše poročilo
o tem gigant-skem napadu
bomo objavili jutri.

MEHIKA JE V VOJNI Z OSIŠČEM

Predsednik Camacho je snoči formalno podpisal vojno napoved, s katero se je Mehika pridružila ostalim 26 zavezniškim narodom.

MEXICO City. — Mehika
vlada je danes napovedala
osišču vojno, češ, da je to
edino sredstvo, ki ji je
preostalo, ker se osišče
ne zmenja za mehiške
proteste glede potapljanja
mehiških ladij, niti se ne
zmenja, da bi plačala
zanje kakšno odškod-
nino.

Vojno napoved je nocoj
formalno podpisal Manuel
Avila Camacho, predsednik
mehiške republike.

S tem je vstopila druga
največja latinsko-ameriška
republika od strani
ostalih 26 zavezniških
narodov, ki so v vojni
z osiščem.

Mehiška vlada je sklicala
armadni generalni štab,
nakar so nenadoma
pričele vreti na svo-
je armadne in mornariške
postojanke mehiške kopne
in pomorske čete.

Vojna napoved bo
prihodnje nedelje javno
prebrana mehiškemu
ljudstvu, ki šteje 20
milijonov duš. Ob tej
prilici bodo korakali
župani vseh mehiških
mest na čelu zastav in
povork v mestne hiše,
kjer bodo svečano
prebrali vojno deklaracijo.

OBČNI ZBOR IVANA CANKARJA

Dramski zbor "Ivan
Cankar" bo imel letno
sejo ali občni zbor v
sredo, 3. junija, ob 8
ur zvečer, na odru
Slovenskega narodnega
drama. Prošeni so vsi
člani, ki se zanimajo
za dramatik, da pridejo
na to sejo, da bodo
pomagali izpolniti zborov
odbor, v katerem se
zahteva celovito pridni
rok. Prečitano bo
finančno poročilo tega
leta in napravljen bo
načrt za bodočo
sezono.

Graduantinja

Nocoj bo iz John Carroll
univerze graduirala
Miss Antončič, ki je
prvo dekle, ki je iz te
univerze graduirala v
"Business Administration"
tečaju. Miss Antončič
je sestra poznane
Martina Antončiča, ki
je poslovodja St. Clair
kopališča ter vodja
slovenskega radio pro-
grama. Ona z nad-
svojim uspehom tem
večje priznanje, ker je
vso šolo zgotovila ob
večerih, kamor je
pohajala skozi sedem
let. Poleg tega je do-
vršila dve leti več-
višje šole. Miss
Antončič je u-
poslena pri šolskem
odboru. —
Čestitamo!

Sedem U. M. W. localov se je ločilo od John L. Lewisa

Delavstvo je na veličano
njegove diktature, nje-
govih bojov z ostalimi
delavskimi voditelji in
njegovega apizanja.

Borba med Lewisom in
Murrayjem je dobila
svoje odmeve v Clevelandu,
ko je sedem voditeljev
izmed petdesetih lo-
calov United Mine Workers
organizacije odglašovalo,
da se ločijo od U. M. W.
ter apelirajo na delavce,
ki so zaposleni pri plinu,
koku, kemikalijah in pri
drugih opravilih, ki tvorijo
to unijo, da store isto.

Na svoji seji v C. I. O.
dvorani so izjavili svojo
solidarnost s Philipom
Murrayjem ter označili
Johna L. Lewisa za
"diktatorsko mašino", ki
"si prizadeva porušiti
ameriško demokracijo s
pomočjo Hitlerjevih
apizarjev."

Tozadevni rezultat se
sta objavila dva bivaša
U. M. W. predstavnika,
ki sta bila vržena na
iz UMW, ker nista
hotela plesati, kakor je
Lewis godel. To sta
Wendell Ringholtz, ki
je bil izključen meseca
februarja, in Edward S.
Voyson, ki je bil iz-
ključen v nedeljo.

Izjavila sta, da je bila
enaka akcija podvzeta
tudi v drugih mestih,
kjer je Lewis odvzel
localom njih čarterje,
ker so locali sprejeli
resolucijo, v katerih
izjavljajo, da bodo
podpirali vojno prizade-
vanja predsednika
Roosevelta.

LOPATA MESTO JEČE

Sodnik Frank S. Day je
dovolil Benu F. Sacharowu,
bivšemu odvetniku, da se
sme pridružiti nekemu
mornariškemu delavskemu
bataljonu, mesto da bi
šel v ječo.

Sacharow, ki stanuje na
Cleveland Heights, se je
priznal za krivega, da je
izmamil iz Mrs. Claudine
M. Klaus, stanujoče na
Coit Roadu v East
Clevelandu, \$2,000, katere
je potem zaigral.

Sodnik mu je rekel, da
mu da na izbiro, ali gre
v ječo ali pa se pridruži
nekemu mornariškemu
delavskemu bataljonu,
ki je zaposlen za
gradnjo raznih mornari-
ških naprav. Nepošteni
odvetnik je rekel, da je
zadovoljen, zato bo
dobil zdaj kramp in
lopato, ki sta še vedno
boljša od ječe.

OPROŠČENE BOLNIČARKE

VICHR, 30. maja. — Štiri
francoske bolničarke, ki
so umorile "iz usmiljenja"
sedem neozdravljivih
pacientov, so bile
snoči spoznane za
nekrive in oproščene.
Omenjeni pacienti
zbežati pred nemško
invazijsko armado, ki je
vdrila v Francijo pred
dvema letoma, zato so
jim dale omenjene
bolničarke omamila, iz
katerih se niso več
budili.

JAPONCI PRIZNAVAJO GROZO

WASHINGTON, 29. maja. —
Tukajšnji vladni krogi
izjavljajo, da je japonski
minister pravosodja
Iwamura priznal, da je
nenadni ameriški polet
nad Tokijem in ostalimi
japonskimi mesti
teroriziral japonsko
ljudstvo in da se japonski
vladni uradniki boje, da
se je radi tega poleta
zelo znižala javna
moralna japonskega
ljudstva.

V MESTU COLOGNE JE BILO UBITIH OKOLI 20,000 OSEB

Tozadevna poročila je prejel list "New York Times" iz verodostojnih nevtralnih virov v Berlinu.

NEMCI PA PRAVIJO, DA JE PRILETELO NAD MESTO SAMO NEKAJ NAD 70 BOMBNIKOV, KATERIH BOMBE SO UBILE 139 OSEB

LONDON, 1. junija. —
Angleški radio je pozval
danes nemško ljudstvo, naj
"eliminira Hitlerja," ako
hoče izbežati totalni vojni
in še hujšim zračnim
napadom kakor je bil
zadnji napad na mesto
Cologne, ob kateri
priliki so vrgli angleški
bombniki na mesto
6,720,000 funtov bomb.

1500 letal nad Nemčijo
Zdaj se doznava, da je
bombarovalo mesto
Cologne, Porenje, 1,500
angleških bombnikov, s
čemer se je pričela
ogromna zračna ofenziva,
katere smoter je, razbiti
nemških tovarn, v katerih
izdelujejo orožje, da
more Nemčija nadalje-
vati vojno.

To je šele začetek
Angleški vladni krogi
izjavljajo, da je to šele
začetek in da se
namerava poslej
vreči na Nemčijo vsako
noč najmanj po 300
ton bomb. V Londonu
že danes govore o
bodočih zračnih napadih,
v katerih bo sodelo-
valo 3,000 bombnikov,
ki bodo vrgli na Nemčijo
po 6,000 ton bomb.

Mesto še vedno gori

Mesto Cologne še
vedno gori, kakor
poročajo angleški
letalci - izvidniki, ki
so danes poleteli
nazaj nad mesto. Mesto
pa je še vedno zavito
v stebre plamenov in
v oblake dima, tako
da je nemogoče
posneti slike razdejanja,
poročajo pilotje.
General Henry H. Arnold,
načelnik ameriške
zračne sile, je izjavil,
da bodo poslej sode-
lebovali.

Ameriški bombniki napadli Burmo; Roosevelt zagotavlja Kitajski vso pomoč

Zavezniki so spravili na površje dvoje pogreznjenih japonskih podmornic. — Ameriško orožje in druge potreščine bodo našle svojo pot v Kitajsko, zagotavlja Roosevelt.

WASHINGTON, 1. junija. —
Mornariški departament
naznanja, da so težki
ameriški bombniki,
katerih baza je v Indiji,
izvedli troje uspešnih
poletov nad japonskimi
pozicijami na Burmi,
pogreznili so en sovražni
tanker ter poškodovali
več japonskih letal na
letališčih.

Vsi ameriški bombniki
so se srečno vrnili na
svoje baze.

Dvignjenje japonskih podmornic
Zavezniški glavni štab
v Avstraliji, torek, 2.
junija. — Tri male
japonske podmornice,
ki so v nedeljo zvečer
napadle pristanišče
v Sydneyju, so bile
uničene; dvoje razbitih
podmornic so spravili na
površino ter ju od-
vedli v doke.

Sestrelitev devetih japonskih letal

Poročilo dalje naznanja,
da je bilo nad Port
Moresbyjem sestreljenih
devet japonskih letal,
in sicer sedem bombnikov
in dvoje bojnih letal. Pri
tem so izgubili zavezniški
dvoje bojnih letal.

Japonsko prodiranje v Kitajsko
CUNKING, 1. junija. —
Japonske čete, ki so
koncentrirane v kantonskem
okrožju, so pričele
prodirati od treh smeri
proti južni Kitajski, s
čemer so

lovali pri teh napadih
tudi ameriški bombniki.
"Mi bomo razbijali
brez prestanka po
sovražniku, dokler ne
bo zlomljena njegova
vojaška moč," je rekel
general Arnold.

20,000 oseb ubitih, 54,000 ranjenih

NEW YORK, 1. junija. —
List "New York Times" je
prejel od zanesljivih
oseb v Berlinu
privatna poročila, ki
naznajo, da je bilo v
mestu Cologne, katerega
so napadli angleški
bombniki, ubitih okoli
20,000, ranjenih pa
približno 54,000 oseb.

V mesto so bili poslani
posebni odredi
nemškega sanitetnega
vojaštva, ki bodo
pomagali mestnim
oblastim v njihovem
prizadevanju za
preprečenje bolezni,
ki se bodo gotovo
pojavi-
le v tem toplem
vremenu.

Prebivalstvo beži iz mest

Prebivalstvo ostalih
porenskih mest se je
pričelo v masah
izseljevati, da
izbegne usodi
prebivalstva mesta
Cologne, ker so
boji, da bo njih
mesta kmalu
zadela enaka usoda.

Nacistične laži

Kako zelo nacisti
lažajo in varajo
nemški narod, je
razvidno iz poročil
nemškega radia, ki
sicer priznava
veliko škodo, katero
so povzročili
angleški bombniki,
toda trdi, da je
priletelo nad
Cologne samo nekaj
nad sedemdeset
angleških bombnikov,
katerih bombe so
ubile 139 oseb.

Ameriški bombniki napadli Burmo; Roosevelt zagotavlja Kitajski vso pomoč

Zavezniki so spravili na površje dvoje pogreznjenih japonskih podmornic. — Ameriško orožje in druge potreščine bodo našle svojo pot v Kitajsko, zagotavlja Roosevelt.

WASHINGTON, 1. junija. —
Mornariški departament
naznanja, da so težki
ameriški bombniki,
katerih baza je v Indiji,
izvedli troje uspešnih
poletov nad japonskimi
pozicijami na Burmi,
pogreznili so en sovražni
tanker ter poškodovali
več japonskih letal na
letališčih.

Vsi ameriški bombniki
so se srečno vrnili na
svoje baze.

Dvignjenje japonskih podmornic
Zavezniški glavni štab
v Avstraliji, torek, 2.
junija. — Tri male
japonske podmornice,
ki so v nedeljo zvečer
napadle pristanišče
v Sydneyju, so bile
uničene; dvoje razbitih
podmornic so spravili na
površino ter ju od-
vedli v doke.

Sestrelitev devetih japonskih letal

Poročilo dalje naznanja,
da je bilo nad Port
Moresbyjem sestreljenih
devet japonskih letal,
in sicer sedem bombnikov
in dvoje bojnih letal. Pri
tem so izgubili zavezniški
dvoje bojnih letal.

Japonsko prodiranje v Kitajsko
CUNKING, 1. junija. —
Japonske čete, ki so
koncentrirane v kantonskem
okrožju, so pričele
prodirati od treh smeri
proti južni Kitajski, s
čemer so

Vile rojenice

Po 11. letih so se
oglasile vile
rojenice ter
pustile pri
rušini Mr. in
Mrs. Walter
Stefančič, 3636 W. 107 St.,
krepkega
sinčka, prvorojenčka.
Materino
deklško ime je
bilo Mary
Zupan, oče je
pa sin poznane
Mrs. Milke
Planinc, 15810
Parkgrove Ave.,
ki je postala
tako srečna
stara mamica.

PORTUGALSKA -- OTOK MIRU SREDI VIHARJEV

So so ugasnili požari španske državljanske vojske, je postal mirni polotok najbolj miroljubni del Evrope. Dvojni junaki, ki ju je Portugalska slovesno obhajala, naj bosta v spomin, da ima ta država razdaljo tudi dva milijona kvadratnih kilometrov kolonij, kjer živi 9 milijonov ljudi.

Portugalska je prav za prav mala dežela, ki ima komaj 7 milijonov prebivalcev in meri 475 tisoč kvadratnih kilometrov. Njena država je tako rekoč slučajno v Evropi, nato pa je bila najbolj pozabljena evropska država, zdaj pa se spet trudi, da naša svoje mesto med velikimi državami.

Njene kolonije, zlasti dve najdaljši: Angola v Atlantskem oceanu in Mozambik ob Indijskem oceanu v Afriki, kakor tudi nekaj kolonij v Aziji, na primer Goa, Diu in Damao v Indiji, pričajo o politični tradiciji Portugalske kot pomorske in trgovske oblasti.

Portugalska je značilno dinamična tvorba. Medtem ko so vsi drugi evropski narodi prvotno izšli iz plemenskega stanja, njeni pa so bili pod vladarjem, ki je bil kos zemlji ob Atlantskem oceanu, ki so mu Rimljani rekli Lusitania — in Lusitanijci se še zdaj slikovito imenujejo Portugalci — le del evropskega polotoka, ki ni bil nikoli niti še zedinjen, saj so bili jug v rokah Mavri, na severu pa so vladali krščanski kralji. Tri krščanske kraljevine: Navara, Aragon in Kastilja so bile začasno združene pod žezlom kralja Fernanda in Alfonza VI. Francoski kralj grof Henrik Burgundski je s hčerko kralja Alfonza dobila za doto zemljo rekama Minho in Duero, z njimi pa Portugalci. Henrikov Alfonso je nato razširil oblast na jug, zasedel je Portugalske, pobil je maverke, ustanovil je vojaški kraljevski svet, ki je bil v Lamegu velik državni svet, imenovan, kjer je bil Alfonso, leta ustanovitve Portugalske, ki je torej predlagala 800 letnico obstoja.

Krištof Kolumb in Vasco de Gama

Zaradi ugodne lege ob Atlantskem oceanu je postala Portugalska v 15. stoletju izhodišče za razna odkritja ob afriški obali, ki jih je zlasti pospeševal Henrik "Pomorski" in ki so bila leta 1498, šest let po odkritju Amerike, kronana po Vasco de Gama, ki je kot prvi po pomorski poti priplul v Indijo, ki jo je Kolumb zaman iskal v Antiljskem morju.

Odkritja Vasca de Gama so spremenila Portugalsko v prvo pomorsko silo Evrope. Obale Afrike, Arabske, Indije, Malezije do južne Kitajske, dalje Brazilija so bile v njenih rokah in so dale trgovski monopol za mnoge dragocene dobrine. To stanje velesile Portugalske pa se je na mah končalo, ko je leta 1578 mladi kralj Sebastijan v neki bitki v Maroku izginil brez sledu. Ker ni zapustil nobenih otrok, so se začeli spori za prestol, ki jih je španski kralj Filip II., kot močnejši, končal sebi v prid. Portugalska je kot samostojna država za 60 let izginila z zemljevida. Špansko nadvlado je pa prebivalstvo občutilo kot hudo breme in so bile večkrat prekucije. Slednjič se je leta 1640 uprl ves narod, ki si je izbral pravega prestolonaslednika, vojvodo Braganškega, kot Joa IV. za kralja. Med špansko nadvlado je Portugalska izgubila veliko kolonij. Tudi obnova njene samostojnosti, ki so jo kot 300 letnico skupno obhajali z 800 letnico obstoja, ji ni vrnila njene nekdanje državne veličine.

Dvig Portugalske

Tako je zgodovina Portugalske skozi več stoletij zgodovina propadanja. V 19. stoletju in v začetku 20. stoletja so bile večne revolucije, državljanske vojne in prekucije vseh vrst. Leta 1910 so prepodili kralja Manuela in so razglasili republiko. Vendar je zdaj 16 let nemoten mir v državi, ki je bila dotlej znana kot ognjišče nemirov. Leta 1926 je general Gomez de Costa, slično kot čez 10 let nato general Franco v Španiji, po kratkih pouličnih bojih razglasil diktaturo in čez nekaj časa je postal general Carmona državni predsednik, kar je še zdaj.

Pravi diktator pa že dolgo ni več general, ki je le za zunanji videz, marveč mož, ki se ni prav nič udeleževal prekucije in ki so si ga šli generali iskat kot strokovnjaka, bil je še mlad profesor univerze Coimbra, namreč dr. Antonio Alveira Salazar.

Prve dni po napadu na Pearl Harbor se je pritihovala v Manilo ameriška podmornica, ki je pripeljala tja naboje za ameriške topove, od tam pa je odpeljala prav nosom Japoncev filipinski zlati zaklad. Na sliki je videti prizor, kako ameriški mornarji izkrcavajo zlato v nekem ameriškem pristanišču.

Prvi propagandni minister

Salazar se je izkazal kot odličen finančni genij. Opravi je izredno umetnino, namreč to, da je uredil portugalske finance, ki so bile zmeraj narobe. Po njegovem prizadevanju je Portugalska plačala 3 milijarde eskudov dolga in ima še prebitek. Salazar je postal kmalu prva oseba v državi. Dal je vladi stanovsko ustavo in je bil prvi diktator, ki je ustanovil propagando za državno politiko. Stiri leta prej, preden je dr. Goebbels v Nemčiji prevzel svoje ministristvo za propagando, je v Lizboni Salazarjev zaupnik, bivši lični pesnik — Antonio Ferro, ustanovil v Lizboni prvo ministristvo za propagando. Gorska železnica pelje strmo navzgor na grič, kjer je njegovo moderno ministristvo. Odondod je prekrasen razgled na Lizbono in pristanišče, kjer so nove oklopne križarke, ki jih je dala nova vlada zgraditi v mislih na nekdanjo pomorsko oblast Portugalske. Notranjost ministristva je čim najbolj moderno opremljena, ondi so radijski aparati, kinopredstave in predvsem veliki plastični zemljevidi, ki hočejo zlasti se povedati, da ima Portugalska tudi kolonije in da ni najmanjša oblast v Evropi. "Portugalska ni majhna država," je bilo prvo propagandno geslo, ki si ga je izmislil

Zlato na podmornici

Angležinje v vojaški službi

Na sliki vidimo mlade Angležinje, ki so izveštane za streljanje z antiletalskimi topovi.

Nevarno delo

Na sliki vidimo delavca, ki vrta na visoki pečini luknjo za dinamiranje. Slika je bila posneta pri Shasta jezcu v Kaliforniji.

Rusi pregledujejo letala

Na sliki je skupina ruskih častnikov, ki pregledujejo ameriška letala v Fort Benningu, Ga. V ospredju sta major Pavel Barajev in polkovnik Pavel F. Beresin.

Jugoslovanski četniki pošiljajo pozdrave Stalinu

Angora, 15. maja (IGN) — Dne 1. maja je generalni štab jugoslovanske četniške vojske prejel mnoge čestitke iz notranjosti, ki so bile poslane Stalinu, rdeči vojski in generalnemu štabu samemu.

V svojih čestitkah se četniki in dobrovoljci zaklinjajo, da se bodo borili do končnega uničenja fašističnih in nacističnih zatalecev. Generalni štab je v imenu vojske poslal čestitke Stalinu, narodom Sovjetske Unije in njihovi junaki Rdeči Vojski.

Ameriški radio o Jugoslaviji

Burnet Hershey:

"Vojaki generala Draža Mihajlovića so porušili glavno železniško progo v Srbiji. Za pravilo bo potrebnih najmanj deset dni. Nihče ne more zanikati, da je vojna v Jugoslaviji velikega splošnega pomena."

Petrolej v Rusiji

Francoski listi prinašajo vest, da so v bivši samarski guberniji v porečju Volge našli petrolejska ležišča, ki so prav tako velika kakor ona v okrožju Bakuja na Kavkazu. Že tisti vreli, ki so do zdaj v tem ozemlju postavljeni v obrat, dajejo letno nad dva milijona ton nafte. Še leta 1940 so zgradili 320 km dolgo železnico, ki je vezala glavno mesto Bugulmi s severno ležečim mestom Kazanom (istotako na Volgi), da so petrolejsko ozemlje zvezali med seboj z železnico.

O tej stvari objavljajo ameriški listi bolj točne podatke. Sovjetska Rusija, ki je glede pridobivanja zlata na drugem mestu na svetu, je glede nafte na prvem mestu, zakaj niti Severna Amerika, niti Romunija, niti Irak in Perzija ne prekašata v tem oziru Sovjetske Rusije. Največje ležišče je okoli Bakuja, od koder se pretaka nafta v ceveh v Batum na Črnem morju. Medtem ko se odtod izvažajo ruska nafta po morju v druge dežele, pa je lega bakuškega petroleja za Sovjetsko Rusijo samo neugodna, ker je zelo oddaljena in znaša na primer razdalja do Moskve celih 1800 km zračne črte.

Ker Sovjetska sama zaradi motorizacije porabi čedalje več petroleja, je razumljivo, da iščejo nove petrolejske vrelce. V celoti cenijo ameriški strokovnjaki, da ima Sovjetska okoli 6 in pol milijarde ton te tekočine, ki pa se komaj po eni tretjini izrablja.

V Združenih državah Severne Amerike je petroleja vsega skupaj le 1.8 milijard ton. Toda v Ameriki so leta 1937 vsega skupaj pridobili 173 milijonov ton, medtem ko jih Sovjetska Rusija v istem času ni več kot 31 milijonov. Tudi vrtajo v Ameriki tla za pridobivanje petroleja dvakrat hitreje nego v Sovjetski Rusiji.

V zadnjem času so se lotili vrtnanja za petrolejem na zapadnem pobočju Urala v srednjem porečju Volge, kjer se razprostira bivši samarski okraj. Ta ležišča se prostirajo še dalje proti južnemu Uralu in baškirijski.

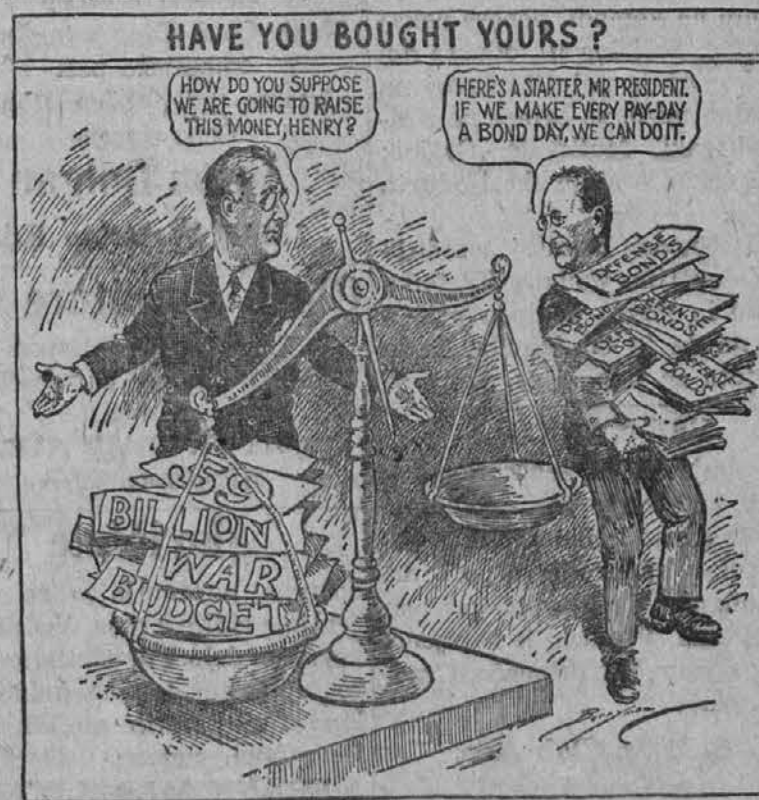
Oglašajte v - - - Enakopravnosti

Scratching *Relieve Itch Fast or Money Back*
For quick relief from itching of eczema, pimples, athlete's foot, scabies, rashes and other externally caused skin troubles, use world-famous, cooling, antiseptic, liquid D. D. D. Prescription. Creams, ointments, Soother Irritant and quickly stops intense itching. 35c trial bottle proves it, or your money back. Ask your druggist today for D. D. D. Prescription.

NEW! "BACTERIOSTATIC" FEMININE HYGIENE
now finding great favor among women...

Many doctors recommend regular use of douches as a precautionary measure for women who want to be clean, dainty—for women troubled by offending odor or discharge. Some products may be harmful to delicate tissues. But not Lydia E. Pinkham's Sanative Wash! Pinkham's Sanative Wash is gaining great favor among women because it's NOT a harmful germicide. Instead—it's a mighty effective "bacteriostatic" (the modern trend). It not only discourages bacterial growth and infection but thoroughly cleanses and deodorizes. Very soothing—relieves minor irritations and discharges and has a tonic effect on delicate membranes. Inexpensive! Get your bottle of Lydia Pinkham's Sanative Wash today. All druggists.

"THAT LITTLE GAME" Inter-nat'l Cartoon Co., N.Y.—By B. Link

—Courtesy Washington, D. C., Star

FOR VICTORY BUY UNITED STATES WAR BONDS AND STAMPS

INVEST IN VICTORY!
Our boys can take the War to the enemy, if we back them up with money and tanks and guns! But it takes money!
Help your Government to put the money of war into the hands of our heroes by purchasing War Savings Bonds and Stamps. And remember... just one Bond can't take the Axis any more than just one gun! It takes millions of American boys buying War Savings Bonds and Stamps every pay day!
They cost \$18.75 and up... and they pay you back one-third more in only 10 years! Stamps cost 10¢, 25¢, and up... soon total price of a Bond if bought regularly.
Help our boys on the fighting front wherever they may be! Buy War Savings Bonds as an investment for yourself and your country.

Vladimir Levstek:

GADJE GNEZDO

Povest iz dni trpljenja in nad

XVII.

Kastelkina okna so nastežaj odprta; v izbo diha zrak prvih toplih dni. Beli zastori se majo v rahlem vetru, ki polni vse kote z vonjavo zemlje in mladitih trav. Vrabe, senice in ščinkovci se kosajo po drevju in žlebovju, da bi prepili mnogoglasni hrup dvorišča, ki se dviga h gospe liki šum neutrudnega, večno teptajočega stroja. Dekle kriče veselo okrog vogalov, ruska ujetnika Ivan in Prohor brundata ob skednju; pomlad je pomlad, in vsaka stvar ji rada vriska naproti, ko se po dolgih mrazovih nasmehne izza go-
ra.

Edino bitje na vsej Kastelčevini, ki ne sliši radosti, ne vidi plesa žarkov po nežnem brstju in ne čuti vesne v vseh kosteh, je gospodinja. Vrata v izbo so prislonejena, in Polona, ki hodi vsak trenutek mimo, se ji čudi že dobro uro, kako strmi pred mizo križemrok na sredjo prta. Zarana so posli opazili, da ni kakor po navadi; nikogar ne ošteva, z živo dušo ne govori, jedi se ni doteknila. Pismo, ki je prišlo véera, je danes proti svoji navadi odprla in prebrala; zdaj se veter poigrava z njim, zrinil ga je tik do nasprotne vogala mize. Kaj premišlja stara? Zina je bila dopoldne v trgu; po kosilu je tudi ni bilo h Kastelki. "Da bi vsaj prišla in jo razvedrila!" zdičuje dobra Polona sama pri sebi.

Toda vdova se ne spomni Zine; kar praznosta je v nji. Sivo je v možganih, sivo pred očmi, tihota v srcu, molčanje krogin-krog; njen obraz je mrtev kakor glina; le ustnice se pulijo izpod zob, in kaplje krvi na njih priččujejo, da ji ni dobro v tem pokoju.

Čez dolgo se zdrami; blodna luč se ukreše v njenem pogledu, usta pa utrpnejo v obupni, grenki črti. Prav gotovo, Kastelka bi jokala, če bi se vedela kako. Zgane se, roko položi na čelo in tava kakor v snu na hišni prag. Toda spet ji ni pogoju; solnce ji vriska preveselo v obraz, naravnost iznad Konjske rebri, in poslopja se preveč bahavo šopirijo v njegovem sijaju.

Ali naj zažgem vse to in skočim v ogenj, ko bo najvišje uhl, da se rešim pekla?" mrmra vdova z mrzlo brezupnostjo.

Okrene se v hišo in hodi iz kote v kot, iz sobe v sobo; nikjer ji ni obstanka. Pred fantovsko kamro postoji, pomisli ter izvleče ključ; leto dni je ni odklepala, prah leži prst na debelo po tleh in pohištvu. Stara tiplje tuhtant, odpira predale, opoteka se kakor pijana in sama ne ve, kaj počenja. Nazadnje odpadne okence ter klikne Jero, naj posnaži in prevetri. V star "Narod," ki ga je pustil še Benjamin na komodi, pobere nekaj drobnih reči ter jih odnese dol; komaj je položila zavoj na pisalno mizo, se oglase na pragu koraki. Moški je, Galjot; brez trkanja stopi skozi odprta vrata.

"Dober dan Bog daj, sosed!" Nejevoljno vzdigne Kastelka glavo in mrzlo pogleda prišelca, ne da bi odzdravila. Toda Galjotu se trese glas, potrpi se

VSE KARKOLI

potrebuje se od zobozdravnika, budi izvlečenje zob, polnjenje zob in enako lahko dobite v vaše polno zadovoljstvo pri dr. Zupniku, ne da bi zgubili pri tem dosti časa. Vse delo je narejeno, kadar vam čas pripušča. Uradni naslov:

6131 St. Clair Ave.

vhod na 62. cesti

Knausovo poslopje

zdi, njegove oči so rdeče in čudno vprašujoče.

"Nu?" zategne vdova nehoče. "Ves izgubljen si... Kaj te je pobolo?"

"Se mi pozna?" osupne sosed in pomolči. "Eh, so reči na svestu, so vesti, Mana, ki udarijo človeka po glavi, kakor bi se zgodile njemu somemu... Gorje nas tepe, Kastelka, gorje... Pogum in upanje sta edina tolažba, ki nam ostane." To reči premolkne, kakor bi se ugriznil v jezik. "Pravijo, da bo Janez kmalu prost," povzame čez nekaj časa. "Takšna komisija hodi zdaj po njihovih taborih, ki preiskuje in vse izpušča. Sam cesar je ukazal storiti konec svinjariji."

Kastelka molči; nič se ne zdi, da bi jo veselilo. Galjot jo gleda postrani, kašlja, menca in spet primakne:

"Tak Janez bo izpuščen... In Tone ti nič ne piše?"

"Pred štirinajstimi dnevi je prebrala Zina njegovo zadnje pismo," mrmra stara, strmeč preko njega v zid. "Sedi, kaj boš stal!"

Galjot seda raztreseno in obširno; stol mu nikakor noče stati prav. Nato vzdihne:

"Tudi nam ne piše... Da bi le ne bilo hudega; skrbi me tvoj gad!"

Vdova ne zine.

"Slišal sem, da je bil vražji boj te dni... Odbili so naše po strašnem klanju in s težkimi izgubami. Ubogi fantje!"

"In?" zategne stara porogljivo.

"Bog ve," pobira sosed, stoka na svojem stolu. "Mogoče je Tone ranjen, ker nič ne piše..."

"In?"

"Drži se, Mana, pripravi se..."

Bridko reč sem slišal."

"Samo slišal?" Kastelka govori zamolklo in mrtvo kakor iz jame.

"To se pravi..."

"Stoj, ne trapi se, prijatelj. Sama ti povem, kar imaš na jeziku: moj drugi gad je ubit. Zahvaljen bodi za dobri namen!"

Galjot jo široko pogleda, prebledi ter nekaj zastoka.

"Na, beri," pravi vdova tiho in mu porine pisanje, ki leži na mizi.

Sosedu se treso roke; solze mu drhte v obeh in v glasu:

"Od polka!... Tudi mi smo dobili sporočilo; tovariš piše, ker ga je on že zdavnaj prosil..."

Da naj te pripravimo, ako je še časa... In da je zmerom mislil nate in te pozdravlja še z onega sveta... Granata ga je ubila na mestu; ni se mučil; pokopali so ga Lahi."

"Vse vem; tu notri stoji," potrkva stara na pismo. "Odprla sem ga, ker je prišlo takšno tu."

General Electric
Magic Chef, Tappen in Grand
kuhinjske peči
Imamo tudi Philco Radio.
Cene zmerne

Anton Dolgan

15617 Waterloo Rd.

Oblak Furniture Co.

Trgovina s pohištvom
Pohištvo in vse potrebščine
za dom
6612 ST. CLAIR AVE.
HEnderson 2978

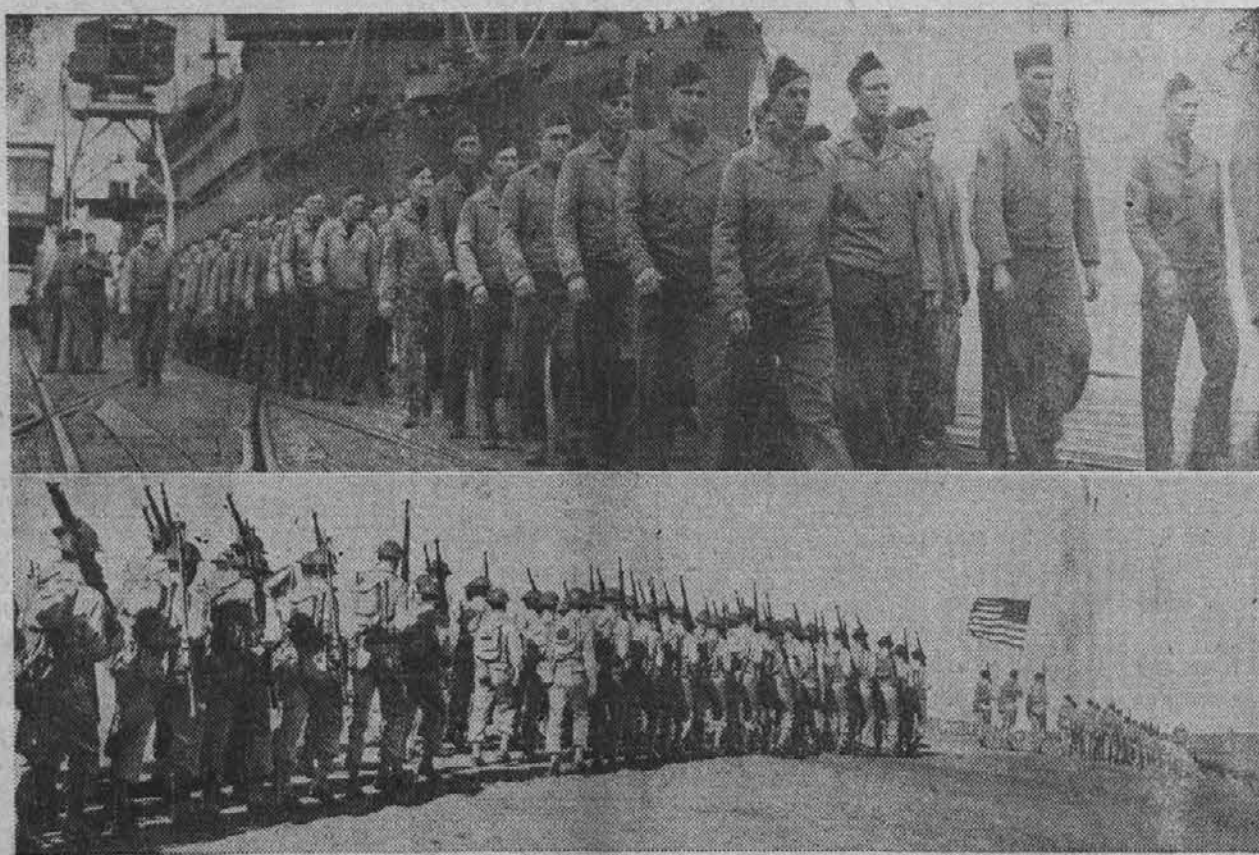
Ako iščete

dobrega popraviljalca za vaše čevlje, pridite k nam. Vedno prvovrstno delo. Popravljamo stare čevlje ter imamo polno zalogo finih, novih moških čevljev. Cene zmerne.

FRANK MARZLIKAR

16131 St. Clair Ave.

Ameriško vojaštvo v Avstraliji

Na gornjih dveh slikah je ameriško vojaštvo neke v Avstraliji.

di po Joževi smrti; vedela sem brala, že snoči, vso noč... In davi sem ga odprla."

"Uboga Mana!" Galjot ji položi roko na ramo. "Zaupaj in prosi Boga, da ti vsaj zadnjega ohrani... Tolažil te ne bom; kaj so besede materinemu srcu!"

"Ni treba!" se otrese Kastelka. Ustnice ji drgečejo, v prsih se vidno nekaj napenja in raste, pa ne more na dan.

"Umrl je za nas vse," povzame sosed.

"Za nas!" krične vdova besno.

"Tudi oni tam, na drugi strani, pravijo 'za nas'! Kdo smo mi in kdo oni? Zaradi tega 'mi' in 'vi', za nas in za vas' bodo svet iztrebili!... Za nas! Predvsem zame, kaj? Za mater, hahaha!"

Posinela je od strašnega, krčevitega smeha.

"To je drugi, ki ga imam na vesti: rodila in ubila!... O Bog, o Bog, ali slišiš matere, kako te kolnejo širom sveta?" Tako škriplje in stiska pesti proti nebu, da pokajo členki; vse more, jokati ne more več.

"Zdaj pride tretji na vrsto... In kar storim, je zaman! Oh!... Dovolj, dovolj!" plane zdajci.

"Znorim, razbijem si glavo, do tal požgem, kar sem napravila, in konec!"

"Mana, kaj misliš?" se splaši Galjot. "Kaj hočeš storiti, za Kristovo voljo?"

"Kaj hočem storiti?" rjove Kastelka, stoječ sredi sobe in kopaje z nohti po nedrih. "Kaj hočem storiti—haha! Hahaha! V cerkev pojdem, molila bom: zahvaljen Gospod, da si vse tako modro ustvaril... Rodila in ubila—zahvaljen bodi, o Gospod!"

"Ne, Mana, meni verjemi: fant je nesel to misel s seboj; da si ga slišala, kako je govoril pri nas... Za nas, je dejal, za nas gre zdaj; na Soči rad preljem kri! Ta misel se ga je držala, nesel jo je s seboj—"

"Od misli nihče ne pogine," mu krične vdova v besedo. "Nihče! In tudi največji junak je vesel, da sme živeti... Jaz sem se bala zanj, to je tisto; podila sem ga, ker sem se bala! Pusti me, pusti, naj me duši, le naj—in konec! Oh, oh!" se zgrabi za grlo.

Nato se mahoma sklone h Galjotu.

"Povej, človek," ga vpraša s hripavim glasom, "povej po pravici: kateri hudci je izumil te svete reči, ki se koljejo zanje? In kje je Bog, da ne ubije tistega, ki prvi ukaže: naprej!"

Sosed obupno mahne z rokami.

"Oh ti, Galjot!" se grohoče stara, "ti lahko tolažiš, oče dveh punic, ki sedita doma... Ali jaz sem imela tri sine! Kje so moji gadje, te vprašam, kje?"

"Dveh?... Nu da." Galjot se grize v spodnjo ustnico. "Saj izgubim obe zaradi tvojih sinov, uboga Mana! Se pravi, če je tako zapisano... Mana, misli na Janeza; njega še imaš."

"Pusti! Da pogubim tudi njega? Dovolj tega! Verjameš zdaj, kar sem povedala tebi, Zini in vsakomur?... Kaj naj storim? Kar objamem, je prekleto, kar podim, je prekleto—tak kaj? Tak kam?" ponavlja stara s suhim, še vedno brezsolnim siganjem.

Sosed se prime za glavo, kakor bi se bal, da mu poči. Za nekaj časa povzame:

"Ljuba Mana, poslušaj me pametno, ako moreš: zato sem prišel. Najtežje si vedela sama—hvala Bogu, in Bog te potolaži. Ali, Mana, prinašam ti drugo sporočilo—veselo vest, sem hotel reči," popravi naglo, videč, da je stara izbuljila oči ter omahnila za mizo. "Veselo novico, takorekoč... Janez je prost."

Kastelkin obraz se zjasni in stemni zaporedoma; še širje ga gleda zdaj, počasi nese roko na prsi.

"Janez je tukaj..."

Vdovina glava pade na trdo

5 SOB SE ODDA

ISTA

HIŠA SE PRODA

BREZ DOBICKA

na 6107 St. Clair Ave.

obstoječe iz ene trgovine in treh stanovanj; parna gorkota, veliko zidano podstrešje in garaža. Se prodaja za \$7500, takoj samo \$3750. Vaš denar dobro vložen. Za nadaljna pojasnila se oglašite pri LOUIS MAJER, na 6410 St. Clair Ave.

Kastelkine oči so dva prepadna groze.

"Leži?..."

"Leži. Bolan je... Dolga vožnja mu je ubila zadnje moči. Hudo je z njim; na kolodvoru se mu je udrila kri... Uboga Zina, ki je bila ravno pri vlakcu, ga je pripeljala komaj živvega; vsak hip mora priti zdravnik... Mana, gad prosi domov, in tebe kliče; ne pojdeš k njemu?"

"Ne!"

"To veš, da skrbimo zanj kakor za svojega. In vendar..."

"Stori, kar hočeš! Domov ne, in jaz ne pridem; ne smem, ne morem—nočem, ali slišiš?"

Galjot vstaja.

"Kar je v človeških močeh, se zgodi."

"Pusti me, sosed, pojdi, pojdi; mari ne vidiš, kako mi je?" hrope vdova lomeč roke.

In Galjot odhaja s povešeno glavo mimo objokanih deklet, ki so tačas začule črnega ptica: gavran nesreče se izpreletava med orehi in jagnedi ter kraka mrtvaško pesem...

Borovci na Konjski rebri gore kakor sveče nad krsto. Kastelka sloni s sencem na mizi, ter boče z očmi nepremično v gosteči se mrak; sivi lasje ji leže zamršeni po hrastovi plošči. Bliža se korak, in ga ne sliši; človek je tu, in ga ne vidi; šele, ko jo strese za rame, se zbudi. Zina jo gleda; njen obraz je bel kakor črešnjev cvet.

"Kaj hočeš, dekle? Oh, nihče nima usmiljenja z mano!"

"Mati, Janez bo umrl..." govori sirota, komaj gibaje z ustnicami; njen glas je tišji od tišine same. "Doktor maje z

glavo in pravi, da je preseda. Najhujšega se je bati."

"O Bog! Čemu hodiš? Mari ne vem, da mora umreti?"

"Janez hoče umreti doma... Povej materi, mi je dejal, da hočem ležati v naši sobi; me ne pusti domov in ne pusti k meni, jo bom kiel v svoji sobi ni uri!"

"Naj me kolne; dokler živi, upanje... Nič ne verjemim, Zina; drži ga, ti ga rešiš! Zaupa dokler ni mene zraven."

Toda Zina maje z glavo.

(Dalje prihodnje)

Prodaja se

hišo za eno družino na 60 E. Blvd., nasproti parna be spalnice in zgotovljeno tretje nadstropje. — Garaža za 2 avta. Dober nakup. Pokličite: Bialosky, MA. 0300.

PRODA SE HIŠA

na LAWNVIEW AVE., mej 71 St. in Addison Rd. — 4 sobe spodaj, 4 spalnice in kopalnica zgoraj, 2 zgotovljeni sobi na tretjem nadstropju. Velika izvrstno senčno drevje. Garaz za 2 avta. Svetla in zračna hiša.

Hišno opremo se tudi prodaja po ceni, ki se jo smatra za zmerno, toda ako ne želite po hištvu, ga vam ni treba kupiti. Hišo si lahko ogledate po telefonu. Zglasite se pri

Mr. Flynn

3250 Euclid Ave.

HE. 1622

SQUIRE EDGE GATE — Looks Like Ezra Went to Pieces

BY LOUIS RICHARD